Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 3 oktober 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Informationssamhället – Fri rörlighet för tjänster – Direktiv 2000/31/EG – Tjänstelevererande mellanhänders ansvar – Artikel 14.1 och 14.3 – Värdtjänstleverantör – Möjlighet att kräva att tjänsteleverantören ser till att en överträdelse upphör eller förhindrar en överträdelse – Artikel 18.1 – Begränsningar av vem ett föreläggande kan rikta sig till, vad det kan avse och vilka geografiska verkningar det kan ha – Artikel 15.1 – Avsaknad av allmän övervakningsskyldighet”

I mål C-18/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) genom beslut av den 25 oktober 2017, som inkom till domstolen den 10 januari 2018, i målet

Eva Glawischnig-Piesczek

mot

Facebook Ireland Limited,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal samt domarna F. Biltgen, J. Malenovský (referent), C.G. Fernlund och L.S. Rossi,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: enhetschefen D. Dittert,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 februari 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Eva Glawischnig-Piesczek, genom M. Windhager och W. Niklfeld, Rechtsanwälte,

– Facebook Ireland Limited, genom G. Kresbach, K. Struckmann och A. Tauchen, Rechtsanwälte,

– Österrikes regering, genom G. Hesse, G. Kunnert och A. Jurgutyte-Ruez, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

– Lettlands regering, genom I. Kucina, E. Petrocka-Petrovska och V. Soņeca, samtliga i egenskap av ombud,

– Portugals regering, genom L. Inez Fernandes och M. Figueiredo, båda i egenskap av ombud, biträdda av T. Rendas, juridisk rådgivare,

– Finlands regering, genom J. Heliskoski, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom G. Braun, F. Wilman, S.L. Kalėda och P. Costa de Oliveira, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 4 juni 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artikel 15.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (”Direktiv om elektronisk handel”) (EGT L 178, 2000, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Eva Glawischnig-Piesczek och Facebook Ireland Limited, som har sitt säte i Irland. Målet rör ett meddelande som publicerats på en sida som tillhör en användare som finns på det sociala nätverket Facebook. Meddelandet innehåller uttalanden som är ärekränkande gentemot Eva Glawischnig-Piesczek.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 6, 7, 9, 10, 40, 41, 45–48, 52, 58 och 60 i direktiv 2000/31 anges följande:

”(6) … Detta direktiv inriktas endast på några särskilda frågor som medför problem för den inre marknaden och är därför helt i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen så som den kommer till uttryck i artikel 5 i fördraget.

(7) För att garantera rättssäkerhet och konsumenternas förtroende måste detta direktiv fastställa en tydlig allmän ram som omfattar vissa rättsliga aspekter på den elektroniska handeln på den inre marknaden.

…

(9) Den fria rörligheten för informationssamhällets tjänster kan i många fall vara ett särskilt uttryck i gemenskapsrätten för en mer allmän princip, nämligen yttrandefriheten, såsom den fastställs i artikel 10.1 i [Europakonventionen] om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, [undertecknad i Rom den 4 november 1950,] som har ratificerats av samtliga medlemsstater. Direktiv som omfattar tillhandahållande av informationssamhällets tjänster måste därför se till att denna verksamhet kan utövas fritt mot bakgrund av nämnda artikel och att den endast begränsas av vad som anges i punkt 2 i samma artikel och artikel 46.1 i fördraget. Detta direktiv är inte avsett att påverka nationella grundläggande regler och principer som rör yttrandefrihet.

(10) De åtgärder som föreskrivs i detta direktiv begränsas i enlighet med proportionalitetsprincipen till vad som är strikt nödvändigt för att den inre marknaden skall fungera väl. Där det är nödvändigt att agera på gemenskapsnivå och för att garantera ett område där det verkligen inte finns några inre gränser för den elektroniska handeln, måste direktivet säkerställa en hög nivå av skydd för mål av allmänt intresse, i synnerhet skydd av minderåriga och den mänskliga värdigheten, konsumentskydd och skydd av folkhälsan. …

…

(40) Både befintliga och framväxande skillnader i medlemsstaternas lagstiftning och rättspraxis avseende ansvar för tjänsteleverantörer som agerar mellanhänder hindrar en inre marknad från att fungera smidigt, särskilt genom att utvecklingen av gränsöverskridande tjänster hämmas och genom att konkurrensen snedvrids. Tjänsteleverantörerna har i vissa fall skyldighet att förebygga eller stoppa olaglig verksamhet. Detta direktiv bör utgöra en tillämplig grund vid utarbetande av snabba och tillförlitliga förfaranden som syftar till att avlägsna olaglig information och göra den oåtkomlig. …

(41) Detta direktiv skapar en balans mellan olika berörda intressen och fastställer de principer på vilka överenskommelser och normer inom branschen kan baseras.

…

(45) De begränsningar av tjänstelevererande mellanhänders ansvar som fastställs i detta direktiv påverkar inte möjligheten av olika förelägganden. Sådana förelägganden kan särskilt bestå av avgöranden från domstolar eller administrativa myndigheter som kräver att alla överträdelser skall upphöra eller förhindras, inbegripet att olaglig information avlägsnas eller görs oåtkomlig.

(46) För att kunna utnyttja ansvarsbegränsning måste leverantören av en informationssamhällstjänst som består av lagring av information, så snart han har fått kännedom eller blivit medveten om olaglig verksamhet, skyndsamt vidta åtgärder för att avlägsna den berörda informationen eller göra den oåtkomlig. Informationen måste avlägsnas eller göras oåtkomlig med beaktande av principen om yttrandefrihet och av förfaranden etablerade på nationell nivå för detta ändamål. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas möjligheter att fastställa särskilda krav som måste uppfyllas skyndsamt innan information avlägsnas eller görs oåtkomlig.

(47) Medlemsstaterna är förhindrade från att ålägga tjänsteleverantörerna övervakningsskyldighet endast när det gäller skyldigheter av allmän natur. Detta gäller inte övervakningsskyldigheter i ett speciellt fall och påverkar i synnerhet inte beslut från nationella myndigheter i enlighet med nationell lagstiftning.

(48) Detta direktiv berör inte medlemsstaternas möjlighet att kräva av tjänsteleverantörer som lagrar information från sina tjänstemottagare att visa den omsorg som skäligen kan förväntas av dem och vilken preciseras i nationell rätt, för att upptäcka och förhindra vissa slags olaglig verksamhet.

…

(52) Det faktiska utövandet av den inre marknadens friheter gör det nödvändigt att åt drabbade garantera verklig tillgång till hjälpmedel för tvistlösning. De skador som kan uppkomma i samband med informationssamhällets tjänster kännetecknas av både snabbhet och den geografiska omfattningen. På grund av dessa särdrag och behovet av att se till att nationella myndigheter inte äventyrar det förtroende de bör ha för varandra uppmanar detta

direktiv medlemsstaterna att säkerställa att det finns lämpliga möjligheter att väcka talan vid domstol. Medlemsstaterna bör undersöka behovet av att tillhandahålla tillgång till rättsliga förfaranden på lämplig elektronisk väg.

…

(58) Detta direktiv bör inte vara tillämpligt på tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantörer etablerade i tredje land. Med tanke på den elektroniska handelns världsomspännande karaktär är det dock lämpligt att gemenskapens regler överensstämmer med internationella regler. Detta direktiv påverkar inte resultatet av diskussioner inom internationella organisationer (bland annat WTO, OECD, Uncitral) om rättsliga frågor.

…

(60) För att medge en obehindrad utveckling av den elektroniska handeln måste den rättsliga ramen vara klar och enkel, förutsebar och förenlig med de bestämmelser som gäller på internationell nivå, så att den europeiska industrins konkurrenskraft inte påverkas negativt och så att innovativ verksamhet inom detta område inte hämmas.”

4 Artikel 14 i direktiv 2000/31 med rubriken ”Värdtjänster” har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall se till att en tjänsteleverantör som levererar någon av informationssamhällets tjänster bestående av lagring av information som tillhandahållits av tjänstemottagaren inte skall vara ansvarig för information som lagrats på begäran av en tjänstemottagare av tjänsten, under förutsättning att

a) tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olaglig information och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller den olagliga informationen uppenbar,

eller

b) tjänsteleverantören så snart han fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.

…

3. Denna artikel skall inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med medlemsstaternas rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse, inte heller skall den påverka medlemsstaternas möjlighet att inrätta förfaranden för att avlägsna information eller göra den oåtkomlig.”

5 I artikel 15.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna får inte ålägga tjänsteleverantörerna en allmän skyldighet att, i samband med tillhandahållande av sådana tjänster som avses i artiklarna 12, 13 och 14, övervaka den information de överför eller lagrar, och inte heller någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.”

6 I artikel 18.1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att de möjligheter att föra talan inför domstol som är tillgängliga enligt nationell lagstiftning om informationssamhällets tjänster gör det möjligt att snabbt vidta åtgärder, även interimistiska sådana, i syfte att avbryta den påstådda överträdelsen och hindra ytterligare skada av berörda intressen.”

Den österrikiska lagstiftningen

7 Enligt 1330 § punkt 1 Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (civillagen) har den som genom ärekränkning tillfogats faktisk skada eller drabbats av utebliven vinst rätt att kräva ersättning. Detsamma gäller enligt 1330 § punkt 2 i civillagen om någon sprider uppgifter som skadar någon annans anseende, materiella situation eller framtidsutsikter, om den som spred uppgifterna kände till eller borde ha känt till att de var osanna. I detta fall kan det krävas en dementi och ett offentliggörande av denna.

8 Enligt 78 § punkt 1 Urheberrechtsgesetz (lagen om upphovsrätt) får bilder av en person varken ställas ut offentligt eller spridas på något annat sätt genom vilket de görs tillgängliga för allmänheten, om detta innebär att den avbildades eller – om den avbildade är avliden och inte har godkänt eller förordnat om offentliggörandet av bilderna – en till den avbildade nära anhörigs berättigade intressen åsidosätts.

9 Enligt 18 § punkt 1 E-Commerce-Gesetz (lagen om elektronisk handel) har värdtjänstleverantörer inte någon allmän skyldighet att vare sig övervaka den information som de lagrar, överför eller gör tillgänglig eller att själva efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

10 Eva Glawischnig-Piesczek var ledamot av och gruppledare i Nationalrat (en av det österrikiska parlamentets båda kamrar) samt språkrör på federal nivå för partiet ”die Grünen” (de Gröna).

11 Facebook Ireland driver en global plattform för sociala medier (nedan kallad Facebook Service) för användare som befinner sig utanför Förenta staterna och Kanada.

12 En användare av Facebook Service delade på sin personliga sida den 3 april 2016 en artikel från den österrikiska nyhetswebbplatsen *oe24.at* med rubriken ”De gröna: Minimiinkomst för flyktingar ska behållas”. Denna publicering medförde att det på den berörda plattformen skapades en ”länkbild” av ursprungswebbplatsen som innehöll artikelrubriken och en kort sammanfattning av artikeln samt ett fotografi av Eva Glawischnig-Piesczek. Denna användare publicerade dessutom, med avseende på denna artikel, en kommentar som, mot bakgrund av de ordalag i vilka den avfattats, den hänskjutande domstolen har ansett vara ägnad att skada Eva Glawischnig-Piesczeks heder, förolämpa henne och förtala henne. Denna kommentar var åtkomlig för varje användare av Facebook Service.

13 Genom skrivelse av den 7 juli 2016 begärde Eva Glawischnig-Piesczek bland annat att Facebook Ireland skulle radera nyss nämnda kommentar.

14 Eftersom Facebook Ireland inte raderade kommentaren, väckte Eva Glawischnig-Piesczek talan vid Handelsgericht Wien (Handelsdomstolen i Wien, Österrike), som genom ett interimistiskt beslut av den 7 december 2016 förelade Facebook Ireland att omedelbart och fram till dess att målet om förbudsyrkandet avgjorts slutligt upphöra att offentliggöra och/eller sprida bilder på Eva Glawischnig-Piesczek om den medföljande texten innehöll samma påståenden – och/eller påståenden med motsvarande innehåll – som den kommentar som omnämns i punkt 12 ovan.

15 Därefter såg Facebook Ireland till att det ursprungligen publicerade innehållet blev oåtkomligt i Österrike.

16 Efter överklagande fastställde Oberlandesgericht Wien (Regionala överdomstolen i Wien, Österrike) det beslut som hade meddelats i första instans i fråga om identiska påståenden. Däremot fann Oberlandesgericht Wien att spridningen av påståenden med motsvarande innehåll endast behövde upphöra vad gällde sådana påståenden som hade bringats till Facebook Irelands kännedom av Eva Glawischnig-Piesczek, av tredje man eller på annat sätt.

17 Handelsgericht Wien (Handelsdomstolen i Wien) och Oberlandesgericht Wien (Regionala överdomstolen i Wien) grundade sitt beslut på 78 § i lagen om upphovsrätt och 1330 § i civillagen, bland annat på grund av att den publicerade kommentaren innehöll uttalanden som var tydligt ärekränkande för Eva Glawischnig-Piesczek och insinuerade att hon dessutom skulle ha begått brott, utan att det lades fram några bevis för detta.

18 Vardera parten i det nationella målet överklagade detta beslut till Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike).

19 Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen) har att avgöra frågan huruvida tillämpningsområdet för det aktuella förbudsföreläggandet, vilket har utfärdats mot en värdtjänstleverantör som driver ett socialt nätverk med ett stort antal användare, kan utökas till att även omfatta uttalanden med identisk lydelse och/eller motsvarande innehåll som nämnda värdtjänstleverantör saknar kännedom om. Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen) har härvid uppgett att enligt dess egen rättspraxis ska en sådan skyldighet anses skälig om värdtjänstleverantören redan har fått kännedom om minst ett fall där den berörda personens intressen har skadats genom en tjänstemottagares medverkan och att det således får anses föreligga en risk för att ytterligare överträdelser kan komma att begås.

20 Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen) ansåg emellertid att det mål som anhängiggjorts vid den gav upphov till frågor om tolkningen av unionsrätten och beslutade därför att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Utgör artikel 15.1 i [direktiv 2000/31] generellt hinder för att någon av de nedan angivna skyldigheterna åläggs en värdtjänstleverantör som har underlåtit att omedelbart avlägsna olaglig information, närmare bestämt inte enbart denna olagliga information, i den mening som avses i artikel 14.1 a i direktivet, utan även annan information med identisk ordalydelse:

– globalt,

– i den aktuella medlemsstaten,

– från den aktuella tjänstemottagaren globalt, och

– från den aktuella tjänstemottagaren i den aktuella medlemsstaten?

2) Om fråga 1 besvaras nekande: Gäller detta även för information med motsvarande innehåll?

3) Gäller detta även för information med motsvarande innehåll så snart operatören har fått kännedom om denna omständighet?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Frågorna 1 och 2

21 Den hänskjutande domstolen har ställt de två första frågorna, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida direktiv 2000/31, särskilt artikel 15.1 däri, ska tolkas på så sätt att detta direktiv utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat kan

– förelägga en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll är identiskt med innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information, oavsett vem som har begärt att få den lagrad,

– förelägga en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll motsvarar innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information, och

– utsträcka verkningarna av ett sådant föreläggande till att gälla på global nivå.

22 Det ska inledningsvis påpekas att det är ostridigt att Facebook Ireland tillhandahåller tjänster som gör bolaget till en värdtjänstleverantör, i den mening som avses i artikel 14 i direktiv 2000/31.

23 Det ska i detta avseende erinras om att artikel 14.1 i direktivet syftar till att undanta värdtjänstleverantörerna från deras ansvar när de uppfyller ett av de två villkor som anges i denna bestämmelse, nämligen att inte ha kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olaglig information, eller att skyndsamt vidta åtgärder för att avlägsna den berörda informationen eller göra den oåtkomlig, så snart de har fått kännedom därom.

24 Det framgår dessutom av artikel 14.3 i direktiv 2000/31, jämförd med skäl 45 i samma direktiv, att detta undantag inte påverkar möjligheten för nationella domstolar eller administrativa myndigheter att kräva av den berörda värdtjänstleverantören att denne ser till att en överträdelse upphör eller förhindrar en överträdelse, inbegripet att olaglig information avlägsnas eller görs oåtkomlig.

25 Av detta följer, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 32 i sitt förslag till avgörande, att en värdtjänstleverantör kan bli föremål för beslut om föreläggande som meddelas med stöd av en medlemsstats nationella lagstiftning, även om denne uppfyller villkoren i artikel 14.1 i direktiv 2000/31, det vill säga även om den inte anses vara ansvarig.

26 I artikel 18.1 i direktiv 2000/31, som ingår i kapitel III, med rubriken ”Genomförande”, föreskrivs dessutom att medlemsstaterna ska se till att de möjligheter att föra talan inför domstol som är tillgängliga enligt nationell lagstiftning om informationssamhällets tjänster gör det möjligt att snabbt vidta åtgärder, även interimistiska sådana, i syfte att avbryta den påstådda överträdelsen och hindra ytterligare skada av berörda intressen.

27 I förevarande fall hade Facebook Ireland, såsom framgår av punkt 13 ovan och av ordalydelsen i tolkningsfrågorna, kännedom om den aktuella olagliga informationen. Vidare har Facebook Ireland inte agerat skyndsamt för att avlägsna den berörda informationen eller göra den oåtkomlig, såsom föreskrivs i nämnda artikel 14.1 i direktiv 2000/31. Slutligen har Eva Glawischnig-Piesczek väckt talan vid en nationell domstol och yrkat att den ska utfärda ett sådant föreläggande som det som avses i artikel 18 i direktiv 2000/31.

28 I skäl 52 i direktivet anges att den specifika karaktär som följer av den omständigheten att de skador som kan uppkomma i samband med informationssamhällets tjänster kännetecknas av både snabbhet och den geografiska omfattningen, samt behovet av att se till att nationella myndigheter inte äventyrar det förtroende de bör ha för varandra lett till att unionslagstiftaren uppmanat medlemsstaterna att säkerställa att det finns lämpliga möjligheter att väcka talan vid domstol.

29 Vid genomförandet av artikel 18.1 i direktiv 2000/31 har medlemsstaterna således ett särskilt stort utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller att reglera formerna för talan och för de förfaranden som gör det möjligt att vidta nödvändiga åtgärder.

30 Härtill kommer att eftersom sådana åtgärder – enligt flera språkversioner av bestämmelsen, däribland den engelska, den franska och den spanska – uttryckligen är avsedda att avbryta ”varje” påstådd överträdelse eller hindra ”varje” ytterligare skada av berörda intressen, kan det dessutom i princip inte antas att någon begränsning gäller för hur de kan genomföras. Det förhållandet att det i andra språkversioner av artikel 18.1 i direktiv 2000/31, bland annat den tyska, anges att åtgärderna syftar till att avbryta ”en påstådd överträdelse” och att hindra ”ytterligare skada av berörda intressen” föranleder ingen annan bedömning.

31 I artikel 15.1 i direktiv 2000/31 preciseras att medlemsstaterna inte får ålägga tjänsteleverantörerna en allmän skyldighet att, i samband med tillhandahållande av sådana tjänster som avses i artiklarna 12, 13 och 14, övervaka den information de överför eller lagrar, och inte heller någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.

32 Det är med beaktande av samtliga dessa bestämmelser som den hänskjutande domstolens frågor ska besvaras.

33 För det första vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 15.1 i direktiv 2000/31 utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat förelägger en värdtjänstleverantör att radera eller blockera åtkomsten till information som denne lagrar och vars innehåll är identiskt med innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig.

34 Det ska härvid påpekas att artikel 15.1 i direktivet visserligen förbjuder medlemsstaterna att ålägga värdtjänstleverantörerna en allmän skyldighet att övervaka den information de överför eller lagrar eller en allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet. Såsom framgår av skäl 47 i direktivet gäller detta förbud emellertid inte övervakningsskyldigheterna ”i ett speciellt fall”.

35 Ett sådant speciellt fall kan, såsom i det nationella målet, ha sin upprinnelse i exakt information som har lagrats av den berörda värdtjänstleverantören på begäran av en viss person som använder sig av värdtjänstleverantörens sociala nätverk, vars innehåll har analyserats och bedömts av en behörig domstol i medlemsstaten som, till följd av sin bedömning, har förklarat informationen olaglig.

36 Eftersom ett socialt nätverk underlättar en snabb överföring mellan olika användare av information som lagrats av värdtjänstleverantören finns det en verklig risk för att information som förklarats olaglig senare återges och delas av en annan användare av detta nätverk.

37 För att kunna uppnå resultatet att den berörda värdtjänstleverantören hindrar varje ytterligare skada av berörda intressen, är det därför berättigat att den behöriga domstolen ska kunna kräva av nämnda leverantör att denne blockerar åtkomsten till lagrad information, vars innehåll är identiskt med innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig, eller att denne avlägsnar denna information, oavsett vem som har begärt att få informationen lagrad. Mot bakgrund särskilt av att den berörda informationens innehåll i det fallet är identisk, kan ett föreläggande som meddelas i detta syfte inte anses medföra att värdtjänstleverantören åläggs en skyldighet att på ett allmänt sätt övervaka

information som denne lagrar eller en allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet, i den mening som avses i artikel 15.1 i direktiv 2000/31.

38 Den hänskjutande domstolen vill för det andra få klarhet i huruvida artikel 15.1 i direktiv 2000/31 utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat förelägger en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll motsvarar innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information.

39 Det framgår av beslutet om hänskjutande att den hänskjutande domstolen med uttrycket ”information med motsvarande innehåll” avser information som förmedlar ett budskap vars innehåll i huvudsak är oförändrat och som således inte skiljer sig mycket från information som har gett upphov till ett konstaterande om olaglighet.

40 Det ska härvid inledningsvis understrykas att det förhållandet att innehållet i information anses vara olagligt inte i sig beror på användningen av vissa ord, som kombinerats på ett visst sätt, utan på att det budskap som förmedlas genom detta innehåll anses vara olagligt, när det, som i förevarande fall, är fråga om ärekränkande uttalanden som avser en bestämd person.

41 Detta innebär att för att ett föreläggande som syftar till att få en sådan olaglig handling att upphöra och att förhindra att den upprepas samt att hindra varje ytterligare skada av berörda intressen faktiskt ska kunna leda till att detta syfte uppnås, måste detta föreläggande kunna utsträckas till att omfatta även information vars innehåll – även om det i huvudsak förmedlar samma budskap – ändå, på grund av de ord som använts eller hur de kombinerats, formulerats lite annorlunda i förhållande till information vars innehåll har förklarats olagligt. Såsom den hänskjutande domstolen har påpekat, skulle nämligen verkningarna av ett sådant föreläggande annars enkelt kunna kringgås genom lagring av meddelanden som knappt skiljer sig från meddelanden som tidigare förklarats olagliga, vilket skulle kunna leda till en situation där den berörda personen tvingas att gång på gång väcka talan för att få de handlingar som denne drabbats av att upphöra.

42 Det ska i detta sammanhang emellertid även erinras om att en domstol i en medlemsstat, såsom framgår av artikel 15.1 i direktiv 2000/31 och såsom det har erinrats om i punkt 34 ovan, inte kan förelägga en värdtjänstleverantör att på ett allmänt sätt övervaka information som denne lagrar eller att aktivt efterforska det olagliga innehållets underliggande fakta eller omständigheter.

43 Såsom framgår av skäl 41 i direktiv 2000/31 har unionslagstiftaren, genom att anta detta direktiv, velat skapa en balans mellan olika berörda intressen.

44 Artikel 15.1 i direktiv 2000/31 visar således att syftet med ett sådant föreläggande som avses i artikel 18.1 i samma direktiv, jämförd med skäl 41 i detsamma, bland annat är att effektivt skydda en persons anseende och heder. Tanken är dock inte att detta syfte ska uppnås genom att värdtjänsteleverantören åläggs en alltför långtgående skyldighet.

45 Mot bakgrund av det nyss anförda är det viktigt att sådan information med motsvarande innehåll som det hänvisas till i punkt 41 ovan innehåller specifika uppgifter som vederbörligen identifierats av den som utfärdat föreläggandet, såsom namnet på den person som berörs av den överträdelse som tidigare konstaterats och de omständigheter under vilka överträdelsen konstaterats samt att informationen har ett innehåll som motsvarar det som förklarats olagligt. Skillnader i formuleringen av det innehåll som anses motsvara det innehåll som förklarats olagligt får under alla omständigheter inte medföra att den berörda värdtjänstleverantören blir skyldig att göra en självständig bedömning av nämnda innehåll.

46 Under dessa omständigheter förefaller en sådan skyldighet som den som beskrivs i punkterna 41 och 45 ovan, i den mån denna skyldighet även omfattar information med motsvarande innehåll, vara tillräckligt effektiv för att säkerställa ett skydd för den person som utsatts för ärekränkande

uttalanden. Det kan vidare konstateras att detta skydd inte uppnås genom att ålägga värdtjänstleverantören en alltför långtgående skyldighet, i den mån som den övervakning och den efterforskning som krävs i enlighet med den ovan beskrivna skyldigheten är begränsad till information som innehåller de uppgifter som anges i föreläggandet och informationens motsvarande kränkande innehåll inte medför någon skyldighet för värdtjänstleverantören att göra en självständig bedömning, eftersom denne i stället kan använda sig av automatiserade tekniker och sökmetoder.

47 Ett sådant föreläggande är därmed i synnerhet inte av sådan art att det ålägger värdtjänstleverantören en skyldighet att på ett allmänt sätt övervaka information som denne lagrar eller en allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet, i den mening som avses i artikel 15.1 i direktiv 2000/31.

48 För det tredje tyder ordalydelsen i de frågor som den hänskjutande domstolen har ställt till EU-domstolen på att den även är osäker på huruvida artikel 15.1 i direktiv 2000/31 eventuellt utgör hinder för att ett sådant föreläggande som avses i punkterna 37 och 46 ovan får verkningar på global nivå. Det ska dock påpekas att den hänskjutande domstolen inte uttryckligen har tagit upp denna aspekt i skälen i beslutet om hänskjutande.

49 För att besvara denna fråga erinrar domstolen om att direktiv 2000/31, såsom särskilt framgår av artikel 18.1 i samma direktiv, härvid inte föreskriver någon begränsning, inte ens i geografiskt hänseende, av de åtgärder som medlemsstaterna har rätt att anta i enlighet med detta direktiv.

50 Följaktligen, och med beaktande av punkterna 29 och 30 ovan, utgör direktiv 2000/31 inte hinder för att sådana åtgärder i form av förelägganden får verkningar på global nivå.

51 Det framgår emellertid av skälen 58 och 60 i direktivet att unionslagstiftaren, med tanke på elektroniska tjänsters världsomspännande karaktär, ansett det nödvändigt att se till att unionens regler på detta område överensstämmer med bestämmelser som är tillämpliga på internationell nivå.

52 Det ankommer på medlemsstaterna att se till att åtgärder som de vidtar och som får verkningar på global nivå tar vederbörlig hänsyn till sistnämnda bestämmelser.

53 Av det ovan anförda följer att den första och den andra tolkningsfrågan ska besvaras enligt följande. Direktiv 2000/31, särskilt artikel 15.1 däri, ska tolkas på så sätt att detta direktiv inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat kan

– förelägga en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll är identiskt med innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information, oavsett vem som har begärt att få den lagrad,

– förelägga en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll motsvarar innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information, förutsatt att övervakningen och efterforskningen av den information som avses med ett sådant föreläggande är begränsad till information som förmedlar ett meddelande vars innehåll i huvudsak är oförändrat i förhållande till det som förklarats olagligt och som innehåller uppgifter som närmare angetts i föreläggandet, och förutsatt att skillnaderna mellan hur nyss nämnda motsvarande innehåll och den information som dessförinnan förklarats olaglig har formulerats inte medför att den berörda värdtjänstleverantören blir skyldig att göra en självständig bedömning av nämnda innehåll, och

– förelägga en värdtjänstleverantör att radera den information som avses i föreläggandet eller att blockera åtkomsten till den på global nivå, inom ramen för relevant internationell rätt.

Den tredje frågan

54 Med hänsyn till svaret på den första och den andra frågan saknas skäl att pröva den tredje frågan.

Rättegångskostnader

55 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt den elektroniska handeln, på den inre marknaden (”Direktiv om elektronisk handel”), särskilt artikel 15.1 däri, ska tolkas på så sätt att detta direktiv inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat kan

– **förelägga en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll är identiskt med innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information, oavsett vem som har begärt att få den lagrad,**

– **förelägga en värdtjänstleverantör att radera information som denne lagrar och vars innehåll motsvarar innehållet i information som dessförinnan förklarats olaglig eller att blockera åtkomsten till denna information, förutsatt att övervakningen och efterforskningen av den information som avses med ett sådant föreläggande är begränsad till information som förmedlar ett meddelande vars innehåll i huvudsak är oförändrat i förhållande till det som förklarats olagligt och som innehåller uppgifter som närmare angetts i föreläggandet, och förutsatt att skillnaderna mellan hur nyss nämnda motsvarande innehåll och den information som dessförinnan förklarats olaglig har formulerats inte medför att den berörda värdtjänstleverantören blir skyldig att göra en självständig bedömning av nämnda innehåll, och**

– **förelägga en värdtjänstleverantör att radera den information som avses i föreläggandet eller att blockera åtkomsten till den på global nivå, inom ramen för relevant internationell rätt.**

Underskrifter